

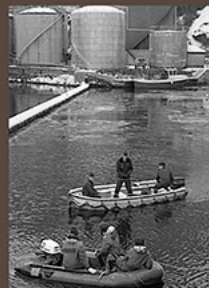
Gull, gråstein og grums

SVEIN LUND

Gull, gråstein og grums

1 – OMSTRIDDE GRUVER

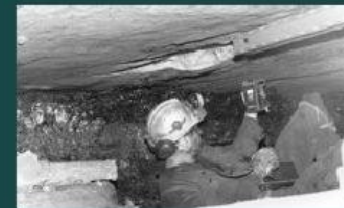
DAVVI GIRJI

SVEIN LUND

Gull, gråstein og grums

2 – MED LOV SKAL LAND ØYDAST

DAVVI GIRJI

Kvifor strid om gruver?

- Vi har hatt gruvedrift i Noreg i minst 500 år. Kvifor blir et da slik strid om det no?
  - Fordi naturvernarene og reindriften ikkje forstår at vi treng arbeidsplassar?
  - Fordi mange ikkje forstår at vi treng metall?
  - Eller fordi gruveindustrien driv på billigast mogleg måte – med store naturinngrep og stor produksjon av avfall?
- Vi har da miljøstyresmakter – kan vi ikkje overlata til dei å sørge for at gruvedriften blir drive forsvarlig?

Typisk norsk å vere god?

- Norsk mineralnæring har ein fantastisk evne til å marknadsføre seg
- Marknadsføring av
  - ressursar
  - prosjekt og prosessar
  - produkt
  - deponi
- Staten ein aktiv marknadsfører for mineralnæringa
- I praksis ikkje betre enn andre land, ofte tvert om

Teknologi og miljø

- Driftsmetode avgjørende for miljøbelastning
- Dagbrot eller underjordsdrift
- Sprenging og sprengstoff
- Separasjonsmetodar
- Kjemikaliebruk
- Utnytting eller kasting av mineral
- Deponi i sjø eller på land
- Tilbakefylling
- Opprydding, revegetering

Mange og gode arbeidsplassar?

- "Eit av dei få yrka, der ein person sto overfor ein svært reell risiko for døden gjennom alle dei fire klassiske elementa – jord, luft, eld og vatn"
- 5-7000 gruvearbeidsplassar i Noreg. På det meste 300000 i industri.
- Det som 1000 arbeidarar brukte 100 år på, gjør no 100 arbeidarar på 10 år.
- Fly inn – fly ut
- Kjem: Heilautomatisk transport

Med lov skal land øydast

- Minerallover frå 1540 bygd på to prinsipp:
  - kongens bergregale
  - første finners rettGjeld framleis
- Minerallova av 2009 vedtatt mot protestar frå miljørørsla og Sametinget. Ingen motstand i Stortinget.
- Minerallovgivinga i Noreg har som målsetting å legge til rette for spekulasjonskapital, ikkje å verne rettane til dei som brukar området.
- Ei rekke lover regulerer mineralleiting og utvinning. Lover som skal verne andre interesser blir overkjørt

Kontrollørar eller velsignarar?

- NGU, Direktoratet for mineralforvaltning og Miljødirektoratet: Bergindustrien sin forlenga arm
- NGU arbeider aktivt for å fremme gruvedrift
- Forvaltninga har så godt som aldri avslått ein utsleppssøknad
- Forvaltninga har ikkje kompetanse på samiske forhold

Mineralstrategi utan forskingsstrategi

Ingen samla strategi for norsk mineralforskning, den forskninga som gruveselskapa ønsker på kort sikt blir prioritert,

To hovudsatsingar i praksis:

- Grønvasking av sjødeponi
- Mineralutvinning på havbotn

Det blir ikkje forska på alternativ.

Konsulentselskap og forskingsinstitusjonar samarbeider nært med gruveselskapa

Påverkarane

- Kven påverkar norsk mineralpolitikk?
- Organisasjonar i mineralnæringa
- Andre næringsorganisasjonar
- Samiske organisasjonar
- Politiske parti
- Miljøorganisasjonar

Kva og kven styrer norsk mineralnæring?

- **Marknaden**
(behov? etterspurnad? kjøpekraft? spekulasjon? kort- eller langsiktig?)
- **Førekomstar**
- **Lovverket**
- **Forvaltninga**
- **Forsking og utgreiing**
- **Politiske trender**
- **?**

Alternativ til dagens drift

Teknisk, økonomisk og politisk mogleg å få ei grønn mineralnæring?

Kva må gjørast?

- 1. Redusere behovet for nye mineral gjennom å redusere unødig og skadelig forbruk, produsere ting som varar lenger og lettare kan gjenvinnast**
- 2. Auka gjenvinning**
- 3. Behovsprøving før konsesjon**
- 4. Usynlige gruver**
- 5. Forbod mot ytre permanente deponi**
- 6. Målsetting: Total utnytting**
- 7. Tilbakeføring av tidligare gruver til naturen før løyve til å starte nye**